

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
- Grup Başkanlığı
Sayı: 22200
Tarih: 02-11-2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 02/11/2022 16:57
Sayı: E-120.10-1106216

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplantı ve gösterilerde muhaliflere karşı uygulanan kolluk şiddetin önüne geçmek, yurttaşlık haklarına saygının, demokrasinin ve insan haklarının esas alınması için yapılması gerekenlerin araştırılması amacıyla Anayasamızın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ederiz.

Zeynel ÖZEN

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Demokrasinin, eşitliğin, adaletin, barışın ve insan haklarının yok olduğu bir ortamda insanca yaşamının temel nitelikleri olan bu kavramlar için mücadele eden her yurttaş, kolluğun şiddeti ile karşı karşıya bırakılmaktadır. Güvenlik teşkilatlarında örgütlenen sınırsız yetki kullanımı kolluk güçlerinin daha da kontrolsüz hareket etmesinin önünü açmaktadır. İktidarın en tepesinden en altına kadar kendinden olmayan herkesin ötekileştirilmesi, güvenlik güçlerinin yönelimlerinde de etkili olmakta ve kurumların halkın yararına değil iktidarın önceliklerine göre çalışmasına sebep olmaktadır. Bunda iktidarın güvenlik güçleri arasında kadrolaşmasının da etken olduğu açıkça bilinmektedir.

1 Ocak 2022- 30 Eylül 2022 arasında en az 144 basın açıklaması, protesto vb. müdahale edilmiş ve bu müdahalelerde en az 2335 kişi gözaltına alınmıştır. Basına yansıdığı kadarı ile gözaltına alınanların çoğu darp edilerek alınmış, kimi zaman ters kelepçe işkencesine maruz kalmış, kimi zaman da Iğdır Milletvekilimiz Habip Eksik'e olduğu gibi ağır yaralanmalar yaşanmıştır. Yine son günlerde tutuklanan 9 gazetecinin gözaltına alınırken ters kelepçeyle ve işkence edilerek götürülmesi kamuoyunda tepki çekmiştir.

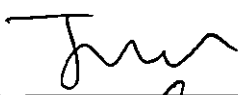
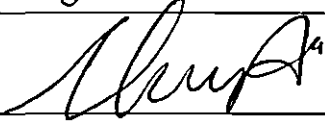
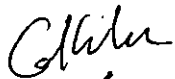
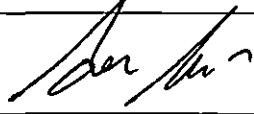
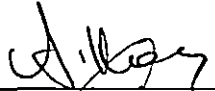
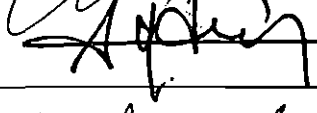
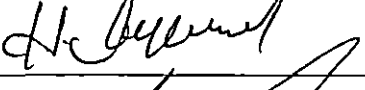
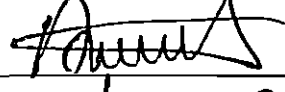
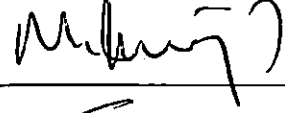
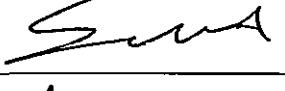
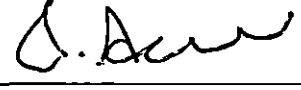
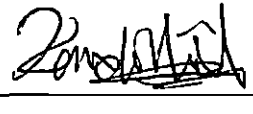
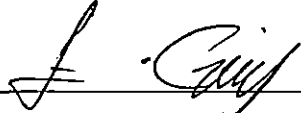
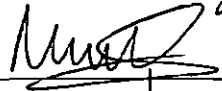
AİHM'in, toplantı ve gösteri yürüyüşleri ilgili aleyhte çıkan birçok kararındaki hak ihlalleriyle ilgili davalarda başlıca iki soruna vurgu yaptığı görülmektedir. Bunlardan birincisi, güvenlik güçlerinin barışçıl bir gösteriye kuvvet kullanarak müdahale etmesidir. Bu davalarda AİHM, gösterilerin barışçıl karakterini ve kamu düzeninin de ciddi şekilde bozulmamış olduğunu tespit ederek, güç kullanmayı hakkın ihlali olarak değerlendirmektedir. Başka bir ifadeyle önceden haber verme gerekliliği yerine getirilmemiş olsa dahi "eğer toplantı ya da gösteri barışçıl bir şekilde yapılmakta ise polisin kuvvet kullanması toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlalidir" denilmektedir.

AİHM'in ikinci vurgusu, güvenlik güçleri tarafından kullanılan kuvvetin orantısızlığıyla ilgilidir. "Güç kullanmak, bir gösterinin çok da barışçıl olmayan karakteri göz önüne alındığında gerekli sayılabilmektedir." Yalnız böyle bir gösteri ve yürüyüşte kullanılan güce ilişkin sınırlamalar söz konusudur. Bu durumda kullanılan gücün orantılı olması gerektiği belirtilmektedir. AİHM'e göre, "güvenlik gücünün ilk anda en yüksek şiddette gücü kullanarak gösteriyi dağıtması yine toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlalini oluşturmaktadır."

Kolluk şiddeti, siyasal iktidarın eliyle yayılan cezasızlık algısından beslenmektedir. Bunu, siyasi iktidarın kutuplaştırıcı dilinden ve baskı siyasetinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Bu anlamda devletin şiddet tekeli büyük ölçüde kolluk kuvvetleri tarafından kullanılmaktadır. Türkiye'de polisin eğitim modeli ve yetiştirilme tarzıyla oluşan alt kültürü özellikle sokak muhalefetine karşı devlet şiddetinin yansımalarına neden olmaktadır.

Ağır insan hakları ihlaline varan kolluk şiddetinin özömlemesinde asıl dikkat edilmesi gereken temel eliři, kolluğun yasayı korumak adına ihlal ettiği tüm eylem ve işlemleridir. Buna göre sokakta en alt rütbeden polis memurları dahi, gündelik yaşamda hukuk mekanizmasını askıya alarak, yaşam hakkı üzerinde takdir yetkisi kullanabilen bir egemen iktidar imtiyazıyla donanmıştır. Kolluk, kamu düzenini ve güvenliğini sürdürebilmek için hukuku askıya aldığı bir ortamda hem şiddetin hem de hukukun faili haline gelmektedir.

Siyasallařan bir hukuki ortamda cezasızlıkla desteklenen Kolluk, egemenlik imtiyazının sınırsız kullanabilme potansiyeline sahiptir. Kolluğun eylem ve uygulamalarından sorumlu olmayacağına dair inancı, egemence davranıp gündelik yaşamda orantısız güç kullanmasına motive etmektedir. Bu anlamda toplantı ve gösterilerde sokak muhalefetine karşı uygulanan kolluk şiddetin nedenlerinin irdelenip, yurttaşlık haklarına saygının, demokrasinin ve insan haklarının esas alınması için yapılması gerekenlerin araştırılması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇİN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	